

- zdravotní riziko po povodních

Mezi popovodňová rizika lidí pracujících při odstraňování škod po záplavách patří málo frekventované bakteriální onemocnění – leptospiróza, která představuje sice nízkou pravděpodobnost nákazy, ale vysoké absolutní riziko. Podle našich vlastních zkušeností je to u nás jediná nákaza, jejíž výskyt (oproti proklamované hepatitidě A, salmonelóze a dalších) se tehdy 3-5 násobně zvýšil.

Leptospiróza je typická infekce přenosná ze zvířat na člověka. Jde o nemoc s přírodní ohniskovostí. Epidemické výskyty u nás výrazně ovlivňují dva přírodní fenomény. Prvním je periodické přemnožování drobných hlodavců, významných to přírodních rezervoárů bakteriálního původce nákazy a druhým jsou klimatické změny, jejichž důsledkem jsou časté záplavy našeho území, třeba i lokálního charakteru. Zejména situace po opadnutí velké vody, kdy se lidé brodí v tůních, bahně, v zatopených sklepech a podobně, zvyšují riziko nákazy leptospirózou, protože voda kontaminovaná močí nemocných hlodavců je výborným vehikulem při dalším přenosu bakterií na člověka (i další zvířata).

Primárně jsou podezřelé případy prudce nastupujících horečnatých onemocnění v inkubační době 5-21 dnů po infekci s dalšími typickými příznaky jako jsou - teploty 39 °C, třesavky a zimnice, bolesti svalstva (hlavně šjiové a lýtkové), záněty spojivek, bolesti hlavy, postižení ledvin a jater, žloutenka, zažívací potíže, zánět plic, zvětšení uzlin, zvýšená krvácivost a další.

Kompletní symptomatologie bývá při infekcích kmene *Leptospira icterohaemorrhagiae* (Weilova hepatitida), kde hlavním nosičem původců je potkan. Postižení mozkových plen je téměř vždy při infekcích kmene *Leptospira grippotyphosa* nebo *L. sejroe* (původci tzv. polní horečky).

Diagnostiku leptospirózy zajišťují u nás příslušné laboratoře na základě protilátek v séru nemocných. Pro člověka jsou hlavním zdrojem nákazy zvířata (hlavně drobní savci a domestikovaná zvířata), se kterými přichází člověk do styku v přírodních nebo synantropních ohniscích této nákazy. Proto je pro lékaře důležitá při stanovení diagnózy i epidemiologická a pracovní anamnéza postiženého člověka. Leptospirózou nemocná zvířata vylučují po celý svůj život leptospiry do vnějšího prostředí. Po prodělaném onemocnění vzniká solidní, ale přísně specifická imunita jen pro příslušný druh leptospir.

Z epidemiologických opatření je důležité důsledné provádění deratizace v sídlištích, hospodářských budovách, odchovných prasat, na skládkách odpadů v potravinářských závodech, jatkách, v kanalizaci a podobně. Preventivně je lepší nevytvářet potravinové odpady a zabraňovat v průniku hlodavců do lidských obydlí. Při pobytu v přírodě je třeba dodržovat základní hygienická pravidla a vyvarovat se koupání nebo pobytu v podezřelé nebo kontaminované vodě, například malých vodních zdrojích, zvláště pak v zemědělské krajině a nepít vodu ze studánek v polích a jiných nezajištěných vodních zdrojů. Očkování proti leptospiróze u lidí se u nás neprovádí.

Nemocný člověk by měl být hlášen, léčen a izolován na infekčním oddělení nemocnic.